

TEHTÄVÄT OVAT LAATINEET ÄIDINKIELEN OPETTAJAT RIITTA ARVILOMMI JA HILKKA LAMBERG HELSINGIN YLIOPISTON VIIKIN NORMAALIKOULUSTA

JAN GUILLOU: PAHUUS

Dramatisointi ja ohjaus Pasi Lampela

ENNEN NÄYTELMÄN KATSOMISTA

Keskustelutehtäviä:

1. Mitä mielikuvia näytelmän nimi *Pahuus* teissä herättää?
2. Mitä tiedätte ennestään sen nimisestä näytelmästä, kirjasta, elokuvasta?
3. Minkälaista käytöstä suljettu yhteisö voi saada aikaan? Mitä kirjoja, elokuvia tiedätte aiheesta?
4. **Lukekaa** näytelmän käsikirjoituksesta kohtaus 3.
Mitä repliikit kertovat henkilöistä?

STJÄRNSBERG. ERIKIN JA PIERREN HUONE

(Pierre kuuntelee musiikkia, eläytyy siihen, imitoi muusikkoa. Erik tulee kassin kanssa. kun Pierre lopulta älyää Erikin, hän säikähtää. Pierre sammuttaa musiikin.)

PIERRE

Jaaha, no niin... okei... sitä vaan ilmestytään tolla lailla... mä tässä ihan vaan tämmöstä - uutta singleä - sain sen mun enolta, joka on ikään kuin asian harrastaja ja mä olen aina vähän niinku... no mutta, niin, okei, eli sä olet nyt sitten se uus poika...
(Erik tarjoaa kättään, he kättelevät.)

ERIK

Mä olen Erik.

PIERRE

Pierre.

ERIK

Anteeks - ?

PIERRE

Noni, just!

ERIK

Niin siis –

PIERRE

Aina sama juttu.

ERIK

Anteeks, mä en vaan –

PIERRE

Pierre. Mun nimeni on Pierre. Pierre. Joko se vähitellen rupee –

ERIK

Pierre. Okei.

PIERRE

Tukholmasta mä olen, mutta isä on sveitsiläinen. Mistäs sä tulet?

ERIK

Tukholmasta

(Kun Erik penkoo kassiaan, Pierre huomaa uimahousut ja nappulakengät.)

PIERRE

No niinpä tietysti.

ERIK

Anteeks - ?

PIERRE

"Anteeks"... miks sä koko ajan pyytelet anteeks?

ERIK

No anteeks.

(Pojat nauravat)

PIERRE

Emmä nyt ehkä käyttäs niin voimakasta ilmasua kun rukoilla, mutta kun mä kuulin että mä saan uuden kämppiksen niin kyllä mä todella, todella toivoin että Stjänsbergin pimeyteen puhkeais lopultakin vähän valoa.

ERIK

Siis että -?

PIERRE

Että tänne tulis edes yks poika, jolla vois olla mielessä jotakin muuta kun urheilu, urheilu, urheilu! Mä toivoin, todella toivoin ja tässä ollaan: Erik – Erihän se oli -?

ERIK

Yhym-

PIERRE

Erik ei ole ainoastaan uimari, se on jalkapalloilija. ja mitä kaikkea se onkaan? Anna tulla, kyl mä keidän. Anna tulla vaan kaikki saman tien. Sä juokset ja hyppäät ja kiipeät ja tappelet ja tulet ja voitat ja – ja –

ERIK

Sä olet enemmänki lukutoukka?

PIERRE

Ai että mä rakastan sitä sanaa. Lukutoukka. Tiedät sä, jos mulla olis rohkeutta mä polttasin sen kuumalla raudalla mun otsaani. Tsssss... Mun elämäni: kukaan ei halua mua joukkueeseen ja siellä mä sitten palelen kentän laidalla sateessa ja ihmettelen että niin, kai siinä jokin salattu mieli täytyy olla siinäkin että ryntäillään pitkin kenttää jonku niinku – pallon perässä...

NÄYTELMÄN KATSOMISEN JÄLKEEN

Keskustelun aiheita:

1. Miten Erik toimii eri väkivaltatilanteissa? (alistuu, puolustautuu, uhmaa, käy päälle, katsoo syrjästä) Mieti esimerkit kustakin tilanteesta.
2. Mitkä seikat edistävät "toverikasvatusta"? Mitkä olivat sen periaatteet?
3. Miksi koulussa ei puututa asioihin?
4. Mitä yhteistä on "toverikasvatuksella" ja kiusaamisella?
5. Mikä on roolihenkilö Pierren merkitys näytelmässä?
6. Miksi näytelmän nimi on Pahuus?
7. Keksikää näytelmälle uusia nimiehdotuksia, jotka kuvaavat katsomiskokemustanne.
8. Verratkaa alun ja lopun näyttämökuvaa. Miten ne eroavat toisistaan ja miksi?

9. Miten näytelmän loppu vaikutti katsojiin? Minkälaista loppua olisit odottanut?
10. Käsiohjelmassa on sitaatti Mahatma Gandhilta: ”Ensin he ovat välinpitämättömiä, sitten he nauravat sinulle, seuraavaksi he taistelevat sinua vastaan ja lopulta sinä voitat.” Miksi?

Oppimiskahvila

Tehtävä viidelle ryhmälle teatteri-illan jälkeisellä äidinkielen tunnilla. Oppimiskahvila tähtää monipuolisiin havaintoihin, tulkintojen tekemiseen ja tulkintojen perustelemiseen.

- Luokassa on viisi kahvilan pöytää.
- Kullakin pöydällä on tussi ja suuri paperi, jossa lukee pohdittava aihe, kysymys tai tehtävä.
- Ryhmät kiertävät kahvilassa myötäpäivään pöydästä toiseen.
- Kussakin pöydässä viivytään viisi minuuttia. Sinä aikana ryhmän kirjuri kirjaa esiin nousseet ajatukset, kommentit ja kysymykset paperiin.
- Ennen seuraavaan pöytään siirtymistä sovitaan, kuka ryhmästä jää kertomaan seuraavalle ryhmälle, mitä oma pöytä piti tärkeänä. Pöytään jäänyt selostaja siirtyy takaisin omaan ryhmäänsä tehtävän suoritettuaan.
- Pöytään jäävä selostaja vaihtuu joka kierroksella.
- Uusi ryhmä kuuntelee tiivistelmän, **tekee lisähuomioita ja vie keskustelua eteenpäin.** Tavoitteena on huomioiden ja tulkintojen runsaus.
- Kun kierto on päättynyt, viimeinen ryhmä valitsee keskuudestaan sen, joka tulee selostamaan muille oman kahvilanpöytänsä paperin sisällön.

Pöytien aiheita

1 näytelmän tarina

2 näyttelijäntyö

3 lavastus ja valot

4 puvustus ja musiikki

5 Pahuus: Mitä ja kenessä se on näytelmän mukaan? Kuinka sitä voi vastustaa?

Ryhmätyö lukion 4. kurssille

Mietitään ryhmissä, kuinka näytelmän eri elementit vaikuttivat katsomiskokemukseen:

1 .Lavasteet

2. Puvustus

3. Valot

4. Teksti

5.Roolihenkilöt

- 6.Näyttelijäntyö
- 7.Musiikki/Äänet

Esseetehtäviä:

1. Draama on yleensä tarkoitettu esitettäväksi näyttämöllä. Ohjaajan näkemys muovaa näytelmätekstin sovittamista taideteokseksi, joten myös lavastuksella, puvustuksella, valaistuksella ja musiikilla on tärkeä tehtävä. Millainen kokonaisuus *Pahuus* mielestäsi oli? Arvioi eri osatekijöiden vaikutusta teatterikokemukseesi. Otsikoi näkökulmasi mukaan.
2. Kirjoita näytelmän arvostelu. Mieti itse foorumi, jossa se julkaistaan
3. Voiko näytelmä koskettaa? Kirjoita katsomiskokemuksestasi
4. **Erik ja toverikasvatus** Kuvaile ja pohdi Erikin toimintaa ja sen seurauksia. Käsittele myös Pierren merkitystä Erikin valinnoissa.
5. Mitä haluaisit kysyä Stjärnsbergin koulun rehtorilta? Entä mitä haluaisit hänelle kertoa? Kirjoita kirje koulun rehtorille. Otsikoi puhuttelusanoilla, esimerkiksi **Arvoisa rehtori!**
6. Millaisena ryhmäilmionä toverikasvatus esitetään näytelmässä? Millaisia ovat toverikasvattajat ryhmänä? Kuinka valta ja vastuu jakautuvat heidän keskuudessaan? Mikä tekee Erikistä niin haastavan ryhmän kannalta? Otsikoi itse.
7. Miten suljettu yhteisö vaikuttaa yksilöön. Käytä esimerkkinä lukemaasi ja kokemaasi.
8. **Voiko väkivaltaa vastustaa väkivallalla?**
9. **Erik ja Pierre / Erik ja Marja / Erik, Pierre ja Marja**
10. **Pahuus – selviytymiskertomus?**
11. Onko Erik sankari vai ei? Pohdi kysymystä ja otsikoi näkökulmasi mukaan.
12. Pahuuteen liittyvät aina otolliset olosuhteet. Kirjoita otsikolla **Pahuuden olosuhteet.**
13. Keiden näytelmä *Pahuus* mielestäsi on? Voit käyttää tekstissä omia havaintojasi näytelmän yleisöstä ja yleisön vastaanotosta tai kirjoittaa aiheesta yleisesti. Otsikoi näkökulmasi mukaan.
14. Millainen *Pahuuden* tarinasta tulisi tyttöjen maailmaan siirrettynä? Mikä olisi ollut samaa, mikä erilaista kuin poikien maailmassa? Pohdi ja otsikoi itse.

Dramatisointitehtävä

Jakaantukaa ryhmiin. Miettikää, mitä Erikille kuuluu 10 vuoden jälkeen. Kehittäkää dialogi seuraavien henkilöiden välille. Miettikää myös tilanne, missä se käydään. Lopuksi kohtaus esitetään.

Erik ja äiti

Erik ja isä

Erik ja Pierre

Erik ja Marja

Erik ja Bernhard

Kirjoja, jotka kuvaavat suljettujen yhteisöjen hierarkioita:

Agatha Christie: Eikä yksikään pelastunut

Suzanne Collins: Nälkäpeli

Umberto Eco: Ruusun nimi

William Golding: Kärpästen herra

Jan Guillou: Pahuus

Peter Hoeg: Rajatapaukset

Leena Lander: Tummiin perhosten koti

Primo Levi: Tällainenkö on ihminen?

Amélie Nothomb: Nöyrin palvelijanne

J.K.Rowling: Harry Potter

Louis Sachar: Paahde

Donna Tartt: Jumalat juhlivat öisin